

en de Sacra-
Friesland bij
ken proponent
geen beroep
ntvangen. Die
ehouden, wan-
ij een bepaalde
andere provin-
ten terecht,
le bevoegdheid
menten te be-
emand bij een
as en in het
ar dat men er
zulk een pre-
rd te zijn, op
daar nog zoo-
mocht meer
atechisatie, en
am de kerke-
gaderingen der
olland maakte
heid tusschen
dat men bijk-
een emeritus-
zitting bleef
olger wellicht
zou hebben;
t alleen zou
ikanten in de
orpen. In de
jk veel predi-
gevaar minder.
ing toch ook
zels werd de
land gebracht,
solvo honore
redikanten op
zitting hadden
sis.
tijt ons ook
Wanneer een
plaats wonen
in, hem den
en de Classis
e kort worden
j als emeritus-
en meerdere
ij ook zijn op-
en helpen.
el in te zien,
van het ambt
n op zijn op-
leiding van
nden overge-
beter willen
t op alles wat
e vertrouwen
alkanten, dat
beleid zullen
kan, omdat
gelijk is, het
zegd worden.

ardigen titel,
n Zacharia's
het blad ver-
nummer ons
onden.
ouze Kerken,
gemeenten in
e Gemeenten
kelijk orgaan
opgedragen
t. Kersten te
it te Leiden,
t niet alleen
gemeenten in
et de zuster-
te maken.
kozen. Want
a, waarmede,
le Heere de
ette „Samen-
ad begroeten
reformeerde
Psalmen van
enig opzicht
an hetzelfde
cheidsmuur,
en ons be-
t, dat deze
nat wel niet
in de goede
est, tot een
ijn gekomen.
e, dat in de
had, maakte
cht, dat de
lig is. Wat
in met zeer
ot nu reeds
aan. Voor
egenen, die
igers optre-
n. Ook het
en om het
bevoornden
te versprei-
Hergst in
over Kerk-
een uiteen-
kerk, gelijk
ft, van hare
ten, tucht-
Staat, de
enker uitne-
kelijk besef
reken, dat
n profetie
deze dagen
een saam-
is. Indien
is, dan zal
en, Want
den dagen
de verdeel
en, aan de
de twisten
gevoerd
un zonen,
en, en laat

ons, waar we één zijn in het geloof, ook de eenheid der Christelijke Kerk weer herstellen, dat is de bede, die ook in ons hart tegenover deze Gereformeerde broeders leeft.

De wisseling aan het Departement van Koloniën.

Voor ons Gereformeerde volk en niet alleen voor hen, maar voor heel ons Christelijk Nederland is het een oorzaak van smart dat de heer Idenburg wegens gezondheidsredenen ontslag moest vragen als Minister van Koloniën.

Idenburg had zoo ten volle het vertrouwen van ons volk. Niet in de eerste plaats omdat hij zulk een eminent Staatsman is gebleken, aan wiens talenten ook de tegenstanders hulde brengen, maar omdat hij voor alle dingen Evangeliebelijder is; een man wiens belijdenis en leven in volkomen harmonie zijn, die zoo diep de noden en behoeften van Indië kent, en weet, dat alleen de Christelijke religie den inlander helpen en verheffen kan. Idenburg op den troon te Buitenzorg of achter de ministerieele tafel als beheerder van het Departement van Koloniën te zien, gaf daarom zulk een gevoel van volkomen gerustheid. Al wat hij als Regeeringspersoon doen kon om de Zending, het Christelijk onderwijs en de uitbreiding van Gods Koninkrijk te bevorderen, zou hij doen. Dat wist men. En dat gaf niet alleen vertrouwen, maar prikkelde ook den ijver om Indië den schat van het Evangelie te brengen.

Dat de taak hem te zwaar is geworden, valt te begrijpen. Na den langen en zoo vermoedenden dienstdienst in Indië doorgebracht, had hij recht gehad op een langere rust tot herstel van kracht. Oogedecerd komt men uit Indië niet terug. Dat Idenburg toch, toen de Koningin hem riep, de taak van Minister weer aanvaardde, was een daad van zelfopoffering. En thans moest hij zijn ambt wel neerleggen. Zijn leven is te kostbaar, dan dat hij het in de waagschaal stellen mocht. Van harte hopen we, dat de ingezonken levenskracht zich weer herstellen moge en we nog jaren lang in zijn bezit ons mogen verheugen. Maar laat men dan ook verstaan, dat wat Idenburg op dit oogenblik noodig heeft voor alle dingen — rust is. Terstond na zijn terugkeer uit Indië, begon men van alle zijden hem met allerlei arbeid te overladen. Er sprak daaruit groote waardeering, een gevoel van blijdschap, dat men van zijn raad weer gebruik kon maken. Maar wijs was het toch niet. Wie hem ontmoette en den vermoedenden blik in zijn oog zag, voelde, hoe noodig hij de rust had. Moge die rust hem thans worden geschonken, tot dat hij weer geheel zijn krachten heeft herwonnen.

Het is een troost, dat de nieuw benoemde Minister van Koloniën blijkbaar in hetzelfde voetspoor van zijn voorganger wil wandelen. Als man van beslist Christelijke beginselen heeft onze Zending ook van hem niet anders dan warme sympathie en steun te wachten. Idenburg heeft in Indië door zijn eenvoudige Christelijk optreden zoals ook in dit geval menig hart voor het Christendom gewonnen. Het moet voor hem zelf een vreemde wezen, dat zulk een opvolger zijn plaats innemen zal.

Het afzettingsvonnis.

De Classis Middelburg, bijgestaan door de Deputaten der Provinciale Synode, heeft, nu Ds. Netelenbos vóór den bepaalden termijn niet op zijn gevoelen inzake de Schrift was teruggekomen, gemeend het afzettingsvonnis over hem te moeten uitspreken.

Dit besluit, dat met algemeene stemmen werd genomen, luidde aldus:

„De classis Middelburg, bijeen in gewone vergadering op 19 November 1919 in de Gaushuiskerk te Middelburg;

„er acte van nemeud, dat van Ds. J. B. Netelenbos binnen den hem gesteden termijn geen herroeping is ingekomen van de afwijkingen gevoelen, op grond van welke de vorige classieke vergadering met medewerking van de deputaten der Synode van Zeeland naar artikel 11 D. K. O. de schorsing van den kerkeraad van Middelburg heeft geprobeerd;

„opnieuw in overeenstemming met het rapport en de conclusies der commissie Geestes en vaatscheids, dat Ds. J. B. Netelenbos metterdaad gevoelen voortziet, die gracht moeten worden in tijd te zijn met de art. 4 en 5 der Nederlandse geloofsbekendissen;

„constateerd, dat 't in de eerste plaats gaat noch om eenige door Ds. J. B. Netelenbos voorgestane en van de gangbare opvattingen afwijkende exegese (uitlegging) van enkele gedeeltes der Heilige Schrift, noch om een bepaalde uitspraak op zichzelf, in welke Ds. J. B. Netelenbos het goddelijke gezag van het Bijbelboeken ontkende, maar om het eisch begreep, dat daaraan ten grondslag ligt, n.l. de meening, dat de boeken der Heilige Schrift eerst goddelijk gezag erlangen door de werking van den heiligen geest in het hart der geloovigen, waartegenover de gereformeerde kerken steeds hebben beleiden en altoos willen handhaven, dat deze werking van den heiligen geest in het hart der geloovigen dit objectief goddelijk gezag niet schept, maar slechts doet erkennen, en waarmede o.a. in strijd is de uitspraak van Ds. J. B. Netelenbos, ook door de commissie-Geestes en vaatscheids, in haar rapport, dat de laatste en diepste grond van ons geloof niet in de Schrift kan liggen, maar alleen kan gevonden worden in den mensch zelf, in het religieuze wedergeboren subject, den Christen (zie J. B. Netelenbos: De grond van ons geloof, Utrecht 1919, blz. 6);

„besluit met leedwezen, opnieuw gehoord het advies van deputaten voorzitter, volgens art. 79 en 80 D. K. O. over te gaan tot afzetting van Ds. J. B. Netelenbos van den dienst en hiervan kennis te geven aan den kerkeraad van Middelburg en aan Ds. J. B. Netelenbos.”

Voorts adviseerde de Classis van den Kerkeraad van Middelburg, om gedurende

een half jaar een wachtgeld aan Ds. Netelenbos uit te keeren ten bedrage van plm. 2/3 van het tot dusver genoten tractement, onder beding evenwel dat door Ds. Netelenbos geen Bijbellessingen, Catechisaties enz. zullen worden gehouden; ook wanneer hij op een andere wijze gedurende dezen tijd in zijn onderhoud gaat voorzien of ophoudt lid van een der Gereformeerde Kerken te zijn, houdt het wachtgeld op.

Dat Ds. Netelenbos zich bij dit besluit niet zou neerleggen, was te verwachten. Hij heeft dan ook nu reeds in de pers een protest tegen deze beslissing gepubliceerd, waarin hij verklaart, dat de grond, waarop het afzettingsvonnis rust, niet juist is. Hij schrijft n.l.:

„De meening dat de boeken der Heilige Schrift eerst goddelijk gezag erlangen door de werking van den heiligen geest in het hart der geloovigen, is noch ethisch noch van mij. De als gereformerd voorgestelde meening in het besluit der classis, dat deze heilige geest in het hart der geloovigen dit objectief goddelijk gezag niet schept, maar slechts doet erkennen, is ook de mijne. Mijns inziens verwacht de classis den rijngrond van dat gezag met zijn kengrond. De rijngrond is de ingeving, de kengrond het getuigenis van den heiligen geest in het hart. Als God mijn hart bewerkt, maar ook dan alleen, zie ik het goddelijke karakter zijner openbaring. Laatste grond dier openbaring is God en laatste grond van mijn geloof erin is ook God, maar dan niet God buiten mij, maar in mij. De classis had beter gedaan nauwkeuriger mijne meeningen te onderzoeken, dan mij op grond van een kwalijk begrepen beginsel te veroordeelen.”

Het is zeker te betreuren, dat Ds. Netelenbos en tegenover de Commissie die met hem sprak en tegenover de Classis niet duidelijker zijn meening gezegd heeft, wanneer zijn veroordeeling althans op een misverstande berust. Want een misverstand, dat tot een afzetting van een predikant leidt, is wel een afschuwelijk misverstand.

Mocht hier dan ook metterdaad niet anders dan een misverstand in het spel zijn, dan is het zeker gewenscht, dat dit vonnis herzien worde. De weg daartoe staat Ds. Netelenbos open. Hij kan van dit vonnis revisie vragen bij de meerdere vergadering en zich zelfs beroepen op de Generale Synode. En gelukkig, dat deze Synode weer zoo spoedig saamkomen zal, dat een al te lang uitstel van de behandeling dezer zaak niet behoeft gevreesd te worden.

Maar dan is het ook noodig, dat Ds. Netelenbos klaarder en duidelijker dan hij dusver deed zijn gevoelens in zake het gezag der Schrift uitsprekt. Indien hij wat den rijngrond van het gezag der Heilige Schrift aangaat, volmondig erkent, dat deze de inspiratie van de Schrift door den Heiligen Geest is, en alleen wat den kengrond betreft, naar het getuigenis des Heiligen Geestes in onze harten verwijst, dan kan zeker niet gezegd worden, dat dit in strijd is met onze Belijdenis. Artikel V. onzer belijdenis zegt toch uitdrukkelijk, dat „wij zonder eenige weifeling al wat in deze boeken der Schrift begrepen is, gelooven, omdat ons de Heilige Geest getuigenis geeft in onze harten, dat zij van God zijn.”

Het is wel zeer te betreuren, dat Ds. Netelenbos en door zijn optreden op verschillende plaatsen en door allerlei niet onbedenklijke uittalingen het eigenlijke geschilpunt, waarop ten slotte de beslissing gevallen is, vertroebeld heeft. Noch voor dit optreden van Ds. Netelenbos, noch voor deze uittalingen, nemen we het dan ook op; we gelooven zelfs, dat Ds. Netelenbos daardoor aanleiding genoeg had gegeven tot censuur. Maar hierover gaat het thans niet. De Classis heeft op advies der Provinciale Deputaten het afzettingsvonnis ten slotte gegrond op één cardinal punt. Juist op dit punt nu is de zaak blijkbaar niet tot klaarheid gekomen. Want wanneer Ds. Netelenbos bereid is het objectieve gezag van de Heilige Schrift volkomen te erkennen, maar alleen staande houdt, dat de diepste grond voor ons geloof aan de Heilige Schrift ligt in het getuigenis des Heiligen Geestes in onze harten, dan schijnt dit volkomen in overeenstemming met wat onze Belijdenis zegt. En we kunnen geen oogenblik veronderstellen, dat de Classis iemand onwaardig zou verklaren om langer het predikambt in onze Kerken te bekleeden, die hetzelfde zegt, wat onze Confessie ons leert.

Dr. H. H. K.

Reestatel.

Dr. F. M. Th. Böhl, HET OUDE TESTAMENT. Bij J. B. Wolters' U. M. — Groningen, den Haag, 1919.

Dit boek van Prof. Böhl, hoogleraar in de Hebreeuwse taal- en letterkunde aan de Israëlitische Oudeheden aan de Rijks-Universiteit te Groningen, is het deel van het, onder redactie van Prof. Dr. A. van Veldhuizen verscheijend, Bijbelach-Kerkelijk Woordenboek.

Het IIe deel van dat Woordenboek, hetwelk gaat over de Kerk en bewerkt is door Prof. W. J. Aalders, werd reeds vroeger hier door mij besproken.

Prof. Böhl is een zoon van den ook ten onzent bekenden, in 1903 overleden, Dr. Eduard Böhl, hoogleraar in de dogmatiek aan de Protestantische Theologische Faculteit te Wenen.

Het nog te wachten IIIe deel van dat Bijbel-Kerk. Woordenboek zal over het N. Testament, en het IVe, eveneens nog te wachten, over GODSDIENSTWETENSCHAP gaan.

Dit Ie deel van B. K. W. a's het IIe, fraai gebonden en gedrukt en ook niet meer dan ruim 300 bladzijden tellend, noemt Prof. Böhl zelf „een poging om het gehele terrein der Oud-Testamenteische Wetenschap te omvatten.” Wie ook maar enigzins bekend is met den omvang van het gebied der wetenschap, welke het o. t. tot object heeft, en daarbij liet op den omvang van dit deel van het Woordenboek, zal het wel met den hoogleraar eens zijn, dat „deze poging bij dit bestek slechts mogelijk was, doordat de auteur zich beperkte tot datgene, wat hem het belangrijkste leek, en door groote beknoptheid van vorm en stijl.”

Door inachtneming van deze tweelei beperking dunkt mij, dat de poging geslaagd is.

Ook van Dr. Böhl's HET OUDE TESTAMENT geldt het: „In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister.” Want om zoo het belangrijkste af te grenzen, men vergeve mij dit gemaakte, van het minder belangrijke, kan alleen hij, die het vak meester is.

Een verdienste van dit boek is, dat het oriënteert.

Ook omtrent de problemen op het gebied dezer wetenschap.

Tegenover deze problemen staat de Schrijver, wat ik zou willen noemen, conservatief-critisch. Zoo, om dit aan enkele voorbeelden te verduidelijken, in het artikel BRONNENSPLITTING en wel in verband met de z.g. „Regenboog-bijbel.”

Met dit laatste woord duidt men aan die uitgave van het o. t., welke in al de kleuren van den regenboog prijkt, doordat de verschillende bronnen op verschillend gekleurd papier zijn gedrukt. In het artikel nu over BRONNENSPLITTING schrijft Böhl: „De vraag is niet of men bronnen mag splitsen, maar (en dit moet in elk geval afzonderlijk beoordeeld) of men bronnen kan splitsen. Hij noemt dan vooral twee bewaarden, die in den laatste tijd geopperd werden. Op grond daarvan zegt hij: „Door dit inzicht verliest de (op O. T.-terrein meestal suiver hypothetisch) bronnensplitsing veel van haar beaag voor het geschiedkundig onderzoek.” (p. 61).

In het artikel PENTATEUCH leest men: „De Kuenen-Graff-Welhausen'sche theorie, die het auteurschap van Mozes geheel ontkent, de oudste bestanddeelen van den P. plaatst in het tijdperk der koningen, de jongste (en omvangrijkste) echter pas in het tijdperk na de ballingschap, was omstreken het eind der 19e en begin der 20ste eeuw in academische kringen bijna algemeen aanvaard.” „Dat evenwel (reeds sedert de dagen van Hengstenberg, Haevernick, Keil) de tegenpraak in rechtvaardige en ook in Roomsche kringen nooit verstonde was, spreekt van zelf. In de laatste jaren echter verheft zich het verzet ook in het meer kritische gericht. Als grond daarvoor wijst hij dan weer op de splitsing in de tijdsbepaling der bronnen. En aan het einde van het PENTATEUCH-artikel schrijft Prof. Böhl: „Het P. onderzoek bevindt zich thans in een tijdperk van overgang, en nauwkeuriger onderzoek der kritische methode zal leiden tot meer conservatieve resultaten.”

In de artikelen over God en den GODSDIENST VAN ISRAËL, behijft hij de constructie van het Israëlitisch Godsbeeld „in van de religie van Israël door KUKEN en WELHAUSEN. In het eerste artikel leest men op p. 119: „Deze constructie is even verkeerd en eenzijdig als de bewering (uudertijd door Marcion en de Gnosteken), dat er een principieel verschil bestaat tusschen den God van het O. T. en van het N. T.”

Een andere verdienste van het boek is de literatuur-opgave bij vele artikelen.

Ook bij de studie van de ISRAËLITISCHE OUDHEIDEN, en van de O. T. GESCHIEDENIS is het met succes te raadplegen.

De waarde van het boek wordt nog verhoogd door de omstandigheid, dat ook vele vaderlandse kerkbeoefenaren van de O. T., zoo oudere als jongere, er niet hun prestaties op dit gebied, in worden vermeld. Dat Prof. Böhl, er niet over zichzelf in schrijft en dat ook onze Dr. G. Ch. Aalders van Embelo er geen plaats in kreeg, acht ik een leemte.

2. FRATERNITAS, Groot-Gereformeerde Studentenbond. Zeide JAARGANG, Tiende Aflevering.

Deze periodiek is het orgaan onder vier Gereformeerde Studenten Corporaties. Van dat der Dames-Studenten; der Theologische School te Kampen, der Vrije Universiteit te Amsterdam; en van de Societas Studiorum Reformatorum.

Het November Nr. nam een artikel op van de hand van den heer L. J. DU PLESSIS over: BEGINNEN-BEWIJZEN ONDER DE GREEKSE STUDENTE IN SUID-AFRIKA. „Ook die Gereformeerde-Studente woist om verband te 18 tusschen de moderne leve en hulle levensbeginsel. Dit natuurlijk dat hierbij samenwerking gezocht word met geestverwante en in buiten Nederland, en dan wel in de eerste plak gelijkijgende studente van die eie Nederlandse stam.”

Zoo het begin.

Volgt een korte maar duidelijke „schets van het Hooger O.d.wijs in het vaderland van den Schrijver, zoals dat daar geregeld is bij de Wet van 1916.

Daardoor maakt men kennis met de drie neutrale Staats-Universiteiten te KAAPSTAD, te STELLENBOCH en te PRETORIA, en met de Theologische Kweekschool te STELLENBOCH en de Theologische School der Gereformeerde Kerk te POTCHESTROOM, die ook Universiteitscollege heet. Zij is toegemaakt van de Kerk, behoudens beheer over de Theologische Faculteit, en wordt gesubsidieerd door den Staat. Deze School, Hoogerschool op Gereformeerde-n grondslag, heeft een Faculteit der Godgeleerdheid, een Faculteit der Letteren en Wijsgeerte en een Faculteit der Wis- en Natuurkunde.

In deze maand zal zij haar 50-jarig bestaan vieren. De Kerk heeft een jubileumfonds bijeengebracht van meer dan f 132.000.

Van de Hollandsch-spreekende Studenten in Z.-Afrika vertelt de heer DU PLESSIS, dat de meerderheid nog alcains godsdienstig is, en tog. . . . die Gereformeerde levensbeef ontbrek bijna geheel-nal. Gevolg is dat allemaal saamwerk in 'n religieuze organisatie, die Christelike Studentenvereniging (C. S. V.), wat misshien bije lofwaardig is, maar beslis nie Gereformeerde nie. Twee groepen, zoo vernemen wij echter, werken in de C. S. V. niet mee en wel de Doppers of de Studenten van Potch-Potch en ook die meer nuchiere, zoals DU PLESSIS ze noemt, onder de overigen, welke geveerde meer kunnen vinden in het geloof buuner vaderen. Van de eerste groep zegt de schrijver: vallen op POTCHESTROOM (n) welbewus posisie ingenomen teen die wetenschnpe van onse tijd. Die Potch-Potchesche Universiteits-kollege wijl Suid-Afrika wees, wat die Vrij-is en, naar ons hoop, al meer zal word vir Nederland, en die Calvin College vir Noord-Afrika.

3. SCHEURKALENDERS.

Het is weer tijd te gaan denken aan het zich aanschaffen van een Scheurkalender 1920.

De Firma F. P. D'Huy te Middelburg zond ons die van het GEREFORMEERD-TRACTAAT-GENOOTSCHAP • Filippus.

Mooi Schild, naar HAROLD COPPING, waartop, met kennis van oud-Egyptische toestand; het bezoek van JACOB bij den Farao in beeld is gebracht. Het blok biedt op de blaafjes een tekst met goede verklaring.

De Uitgever J. N. VOORHOEVE, Den Haag, zond ons zijn G. H. Chr. Scheurkalender.

Op blok en Schild een welgsaagde voorstelling van de „deugdelijke huisvrouw” uit Spr. 31. Jammer alleen, dat ook niet de huismans een plaatsje op kreeg. Aan de huisvrouw zoo heelmaal-alleen, in 17e eeuwisch milieu,

verbondt zich nu onwillekeurig de gedachte aan een weduwe. Het blok heeft teksten met daarbij eukel welgekoren versjes en tusschen de blaafjes vindt men keurige plaatjes in kleurenruik.

G.

Voor Kinderen.

BEKEERING.

II.

Op zeker'n middag, toen de regen het wandelen belette noodde de hoogleraar zijn nicht uit met hem naar de stad te rijden en zijn werkplaats (laboratorium) eens te gaan bezichtigen. De jonge dame nam dit gaarne aan, al speet het haar dat zij bij die weer haar mooisie pak niet kon aantrekken.

De werkplaats van den hoogleraar was een ruime, fraaie zaal.

Op tafel stonden allerlei werktuigen, flesschen, buizen enz. Verschillende thermometers hingen aan de wanden. Alletie steen- of metalen voorwerpen, benevens twee groote werktafelvulden voorts de ruimte. 't Geheel gaf een indruk van orde en regelmaat, en tevens van netheid en reinheid. Stof viel nergens te bespeuren.

De jonge gravin die voor 't eerst van haar leven een laboratorium bezocht, stond verbaasd en verast bij hetgeen zij hier aanschouwde. Zij had nooit gedacht dat haar oom zoo veel beoemissen had, zoo veel toestellen en werktuigen behoeft. Wel begreep ze van het meeste niet waartoe het diende, ja wist er zelfs de namen niet van, maar dit begreep ze wel dat er veel kennis, veel verstand en veel werklet moest zijn bij iemand die zich hier op zijn plaats zou vinden. Oom rees al dadelijk zeer in haar achtung.

Maar nog meer toen hij beproefde op haar vragen antwoord te geven, en haar op veel opmerksaam maakte 't welk zij anders licht voorbij had gezien. Zij had nooit enig denkbeeld gehad van een arbeid als hier werd verricht. Het speet haar nu niet dat het deen middag zoo regende want daaraan dankte zij het aangenaam en leerrijk bezoek aan het laboratorium. Ze wist toen niet dat zij er later nog veel meer aan danken zou.

De middag was bijna voorbij. Voor de beproekest was hij ongevlogen. Gaarne was zij nog veel langer gebleven zijn, maar de professor wist bij ervaring, hoe vermoedend het bezoeken van min-nens en dergelijke is, vooral wanneer de bezoeker belang stelt in hetgeen hij ziet.

„t Wordt tijd van gaan, nichije, sprak hij, anders wordt ge te moe.”

„Maar ik heb nog zoo veel niet gezien.”

„Welnu, dan een anderen keer. Ik ben tot uw dienst, want nu ik zie, dat ge er prijs op stelt hier eens rond te zien.”

„O heerlijke riep het nichije. „We moeten gauw nog eens gaan.”

„Beste was het antwoord, „maar wij blijven nu toch nog even. Ik moet u toch nog iets laten zien dat ge tot nu toe niet hebt kunnen opmerken. Ga nog even mee.”

(Slet volgt.)

UIT HET OOSTEN.

DE DIERN.

Na de leeuwen verdienen de beren, die in het Noorden wij talrijk waren en er nog voorkomen, genoemd te worden.

De Syriscche beer was een gevaarlijk buurman voor de menschen. Dat kwam door zijn groote toegeneigdheid tot de schapen eenen kunde, wel te verstaan, genueidheid om ze op te eten. Vandaar, dat de herders zoo dikwijls met berehadden te kampen. Zoo b.v. David, toen een leeuw en een beer te gelijk op de kudde aanvielen. Ze hielden ook in de bosschen, gelijk wij zien uit de geschiedenis der twee-ent-veertig kinderen, die den profet Elise hadden bespot, en deswege door twee beren werden verscheurd.

Eveneens een geveerd der was de wolf, die het ook al op de runderen in schapen had gemunt. De Schrift spreekt van grijpende wolven, van zware wolven, en wij weten allen, wat de Heere Jezus spreekt van den wolf, die de kudde bedreft, zoodat de huurling vlucht die geen herder is.

De wolf is een rasgenoot van den hond, hoewel een groote vijand. Honden kwamen dan ook in Palestina veel voor, al durf ik ook niet zeggen, dat er zooveel waren als nu te Amsterdam. Zij werden niet als vaak bij ons voor liefhebberij gehouden, maar deden dienst als waakhonden bij de kudden. Zulke honden waren nu of meer getemd, maar veel talrijker waren de wilde honden die overal rondzwierden, en soms half razend van den honger op alles aanvielen wat eetbaar was, ook levende dieren en zelfs menschen. Toen de goddelooze koningin Isabel uit het venster van haar palis te pletter was geworpen, en haar vertrappt lijk daar lag, kwamen dadelijk de wilde honden die in de stad zwierden, en vraten het lijk schoon op. Soms doolten die honden in groote troepen saam en waren zeer gevaarlijk voor wie hen tegenkwam. Nog kort geleden zwierden in Constantinopel, de hoofdstad van Turkije, bij nacht de wilde honden in troepen rond.

Een ander veel voorkomend roofdier was de jakhals, in onze Stateoverlating meestal van genoemd. Dit slimme dier beroofde de wijngaarden, dat vogels op, en richtte allerlei schade aan. Dat er veel vossen waren weten we o.a. uit de geschiedenis van Simson, die er driehonderd ving.

Wilde runderen en wilde ezels zijn bij ons niet, maar in het Oosten waren er vele. De Bijbel spreekt van sterke stieren van Bataan, een streek in het Noorden van Palestina. 't Waren woeste beesten evenals de wilde ezels of woudezel, dien men niet temmen kon. Hij leefde vrij en blij in de bosschen. Als van Ismael gereg word: hij zal een woudezel van een mensch zijn, dan wordt dit verklaard, door wat volgt: Zijn hand zal zijn tegen allen en de hand van allen tegen hem. Hij zou zijn leven, vijandig tegen allen. Zoo leeft ook de woudezel, die overigens een prachtig dier is, gelijk ik eens in den dierentuin gezien heb.

Ge merkt wel, vrienden, dat Palestina andere en meer wilde dieren bevatte dan ons land. Dat kon ook wel niet anders. Tot die dieren behoort ook de arend, waarvan in de Schrift herhaaldelijk gesproken wordt. Van de vromen wordt gezegd, dat zij zullen opvaren met vleugels gelijk de arenden. Ook de arend was een gevaarlijk vijand voor de kudde, al stelde hij zich gewoonlijk met kleiner dieren dan schapen tevreden.

Wanneer wij zoo spreken over de dieren in het Oosten en hun leefwijze, dan denken we onwillekeurig aan de woorden van den Psalmist, in Psalm 104.

„De hooge bergen zijn voor de steenbokken; de steenruizen zijn een vertrek voor de kooijnen. Hij heeft de maan gemaakt tot de gezette tijden; de zon weet haar ondergang.

Gij beschikt de duisternisse, en het wordt nacht, in denwelken al het gedierte des wouds uittreedt.

De jonge leuwen, brieschende om een roof, en om hun spijze van God te zoeken.

De zon opgaande, maken zij zich weg, en liggen weder in hun hol-n.

David had in zijn jeugd, als herder, bij nacht en dag gelegenheid gehad de dieren gade te slaan, gelijk heel de scheping rondom hem. Geen wonder, dat hij door des Heeren geest gedreven er zoo schoon en verheven over spreekt kon als in Ps. 104, die wel scheppings- of natuurpsalm heeten mag.

HOOGENBIJK.

Officiële Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons:

In het jaar 1905 werd uit den kring der voorstander van de Vrije Universiteit opgesoepen de heer B. J. Grevers die jaren lang zijn harteijde belangstelling en liefde had betoond.

Voor de Medische faculteit had de liefde van zijn hart, en daarom werd hij examentaire beschikking door hem bepaald, dat na het overlijden van zijn echtgenoot Mevr. Wed. B. J. Grevers geboren Bosshardt, de Vereniging voor Hooger onderwijs als zijn erfgenaam zou opreden.

Deze week werd het bericht ontvangen dat Mevrouw Grevers, te Utrecht, is overleden, zoodat een bedrag van f 30.000.— officieel, aan de Vereniging voor de Medische faculteit wordt afgedragen.

De interest van dit kapitaal komt dus ten goede aan de Medische faculteit, waardoor de inkomsten vermeerderen, wat zeer dringend noodig is.

De begroting voor deze faculteit bedraagt voor 1920 een som van f 37.000, waar tegenover als inkomsten niet meer kan worden geraamd dan f 24.000 van de v. Coeverden Adriaan Schuching, aan contributen en schenking-n plm. f 2000, aan interest met inbegrip van de rente van bovengenoemd legaat f 2800, zoodat op een te kort van f 9000 voor het jaar 1920 moet worden gerekend. Het kan niet anders, of de Medische Faculteit moet krachtig worden gesteund.

Reeds meermalen is er de aandacht op gevestigd, dat met minder dan f 150.000 jaarlijks inkomsten de kosten aan de Universiteit, zoals ze thans is ingericht, niet kunnen bestreden worden.

Het is dus niet overbodig dat, ook al gaan de inkomsten aan contributen gestadig voortuit, de propaganda moet worden voortgezet.

Uit Drenthe blijfen de berichten verblijdend. Uit Hijken kwam nog een verhoging van f 18, uit Hooge- en Loughalen f 26, uit Beilen f 52 en uit Westerboch f 18, dus totaal f 114, terwijl bovendien nog een paar vrienden hunne contributie verhoogden. Met de ineenlooping der contributen schiet het flink op. Het bedrag, vorig jaar om dezen tijd ontvang-n, bedroeg f 15000, terwijl nu reeds ruim f 20.000 inkam. Toch moet, zal het goed zijn, nog vóór 31 December f 30.000 inkomen.

Indien de Heeren correspondenten en agenten dus nog wat over te maken hebben, al is het niet het gehele bedrag, dan wordt op voorloopige storting groote prijs gesteld.

De verzenning per Giro maakt het nu zóó gemakkelijk, dat tegen een gedeltelijke reusie zeer weinig bezwaar bestaat voor de Correspondenten, en het aan het Bureau niet veel last veroorzaakt.

Kort Verslag van de Vergadering der classis Dordrecht, gehouden te Dordrecht 13 Nov. 1919.

Art. 1. Namens de roepende kerk van Nieuw-Lekkerland opent Ds. J. P. Visser de vergadering. Gezongen wordt Ps. 111:1, gelezen Zacharias 3.

Art. 2. De credentiebrieven worden onderzocht door de brs. Kuijk en Pijl. Daaruit blijkt, dat alle kerken vertegenwoordigd zijn. Zijzich drecht zóó twee oudeelingen, Sliechtred onderling-secondus; Molenaarsgraaf-Brandwijk heeft een daken afgewaagd; evenzoo de kerk van Bussel. Gehoord de red-nen van afwezigeleerd wordt aan de diakenen keurstem verleend.

Art. 3. In het mod-ramen-n men zitting Ds. J. P. Visser praes, Ds. A. Schippers scriba, Ds. M. M. Hoijus assessor.

Art. 4. De notulen worden gelezen en goedgekeurd.

Art. 5. Geen stukken zijn ingekomen.

Art. 6. Voorgelezen wordt het verslag van de deputate voor kerkvisitatie door Ds. v. Rennes en door Ds. Schippers. Over 't algemeen valt de bloei der kerken te constateren en levert de visitatie geen bijzonderheden. De classis spreekt uit, dat uit de rapporten echter blijkt, dat nog niet door iedere kerk aan de norm, door de classis gesteld, is voldaan wat de predikant-ratramenten betreft, en dringt er op aan, dat zulks alsnog door de kerken geschied.

Art. 7. Aangaande de zending valt niets bijzonders te rapporteren.

Art. 8. De classis besluit, dat bij afscheid en intrede, de consulent haar zal vertegenwoordigen. Bij alle andere gelegenheden is aan het moderamen overgelaten in deren te handelen.

Art. 9. Een rapport betreffende de honoraria der consulenten schapen wordt uitgebracht. Na breede besprekingen besluit de classis, dat de consulent in overleg met de vac. kerk zich in deze zaak met elander hebben te verstaan.

Art. 10. Rapport wordt uitgebracht door de commissie tot nasien van de boeken van den quastor bij monde van br. Trappan. De classis keurt de rekeningen goed; de quastor wordt gedechargeerd en hem dank gezegd voor zijn volbrachten arbeid.

Art. 11. Ds. de Jonge doet voorlezing van de bedragen voor Art. 11 en Art. 13, naar den nieuwen standaard berekend.

Art. 12. De kerk van Antwerpen vraagt steun van de classis voor een circulaire aan de Kerken in Nederland om financieel te worden geholpen. Deze collectie-aanvraag uit te schrijven, wordt toegestaan met steun van de classis.

Art. 13. De vac. beurtten worden aldus geregeld. Antwerpen Ds. Ds. v. Rennes, Jan. Ds. Vonkenberg, Febr. Ds. Warner; Molenaarsgraaf-Brandwijk, Febr. Ds. Hoijus; Papendrecht Ds. Ds. de Jonge, Jan. Ds. de Kruijer; Pattershoek Ds. Ds. Meijten, Jan. Ds. v. Rennes, Febr. Ds. Schippers.

Art. 14. Onderzoek naar Art. 41 D. K. O. levert geen bijzonderheden. Alleen wordt aan de kerk van Antwerpen advies gegeven inzake toelating tot het H. Avondmaal.

Art. 15. Roepende kerk volgende vergadering Papendrecht, eerste Donderdag in Februari.

Art. 16. Het kort verslag wordt gelezen en goedgekeurd.

Art. 17. De praeses gaat voor in dankgebed en sluit de vergadering.

Op last der classis,
M. M. HOIJUS.